

debatt

Telefon 776 40 600 • debatt@itromso.no

KRONIKK
Maks 6.000 tegn
inkl. mellomrom.
Legg gjerne ved
portrettfoto.
DEBATTINNLEGG
Maks 3.000 tegn
inkl. mellomrom.

All utgivelse skjer i henhold til iTromsøs
publiseringsvilkår.
Vi forbeholder oss retten til å arkivere
og utgi i elektronisk form alt som er
publisert i iTromsø. Innsendt materiale
og innsendt stoff honoreres bare når det
er avtalt.
Vi forbeholder oss retten til å korte ned.

Med ræva til byhistorien

KIRKEPARKEN

JONNY HANSEN

Tidligere sjefredaktør i iTromsø

Den «nye» Kirkeparken har vært et mye diskutert tema i sommer. Det er først og fremst asfalten som har fått gjennomgå. Mange har ment at når det er lagt ned så store ressurser i å oppgradere byens kanskje viktigste park, så burde asfalten erstattes med steinheller, slik Bankgata, fortauet i Kirkegata og den nye delen av gågata i Storgata har fått.

Jeg har imidlertid ikke klart å huse meg så mye opp over at asfalt ble valgt foran steinheller i Kirkeparken. Det jeg imidlertid kjenner skaper opphisselse hos meg, er en byste og en steinplate som i årevis har vært en del av Kirkeparken ut mot Storgata og ved hovedinngangen til Tromsø domkirke. Jeg snakker om minnesteinen over Tromsøs falne under andre verdenskrig og bysten av Adolf Thomsen, byens kanskje største musikkhøvding gjennom tidene.

For det jeg trodde var høyst midlertidige lagringsplasser av bysten og minneplaten på nordsiden av domkirken, viser seg å være permanent plassering. Og det er da jeg kjenner at det bruser av irritasjon over en beslutning som både jeg – og sikkert mange flere enn meg – har unngått å få med meg både før og under arbeidet med Kirkeparken i fjor høst, i vår og på forsommeren.

Da jeg skjønnte at Adolf Thomsen skal stå i all framtid med bakhodet mot domkirken, slo det meg at de som har bestemt plasseringen, bokstavelig talt har snudd ræva til byhistorien.

Bysten av Adolf Thomsen har siden sommeren 1946 stått ved hovedinngangen til domkirken. Der har han stått og vært et symbol på det musikalske i Tromsø domkirke, ja ikke bare der, men for all musikkaktivitet i Tromsø.

KIRKEPARKEN: Jonny Hansen mener man har snudd ræva til byhistorien, og det bør det gjøres noe med.

FOTO: HÅKON STEINMO

Adolf Thomsen var bergenser som kom til Tromsø i 1883, bare 31 år gammel. Han var tilsatt som stadsmusikus, altså en bymusiker som både underviste barn og ungdom i det musikalske i Tromsø-skolene. Han dirigerte en rekke kor, og han var organist i Tromsø domkirke resten av sitt liv. Han var med andre ord en musikalsk høvding som var en nær venn av Edvard Grieg og som satte melodier til omlag 50 tekster av Elias Blix. Det er Adolf Thomsen som har komponert melodien til Nord-Norges nasjonalsang, «Å eg veit meg eit land», og det er han som har laget melodien til «Når fjordene blåner», sangen som får oss nordlendinger til å føle en eim av mai i svarteste mørketida.

Minnetavlen over krigens ofre i Tromsø, som Ulf Dreyer laget på 1980-tallet og som ble plassert i Kirkeparken opp mot Storgata i 1995, har vært et

kjært minnested for mange Tromsø-familier som mistet sine kjære under andre verdenskrig.

Det var høyesterettsadvokat Gunnar Nerdrum som i sin tid tok initiativ til minneplaten. Tidligere byingeniør i Tromsø kommune, Einar Enga og mange av hans venner gikk systematisk i gang med å kartlegge hvem fra Tromsø som mistet livet som følge av andre verdenskrig. Mange var skeptisk til at Enga & Co. skulle klare å lage en eksakt oversikt over hvem som mistet livet under krigen. Men de klarte det, og minneplaten har betydd mye for mange siden den ble avduket i Kirkeparken 7. mai 1995.

Nå er minneplaten havnet lenger ned i kirkeparken, angivelig med den argumentasjonen at den står nærmere Bankgata 13, hvor Gestapo drev sin bestialske virksomhet i krigsårene og

torturerte en rekke mennesker. Det er bare det at, så vidt jeg vet, ingen av de navnene som står på minneplaten, mistet livet som følge av tyskernes aktivitet i Bankgata 13.

Etter min mening burde minneplaten over krigens falne fra Tromsø snarest mulig flyttes tilbake til plassen den sto på i 23 år. Opp mot Storgata vil den være langt mer synlig enn den nye plasseringen og bidra til å minne kommende generasjoner om den skrekk og gru som krig representerer og som byens innbyggere en gang i tiden har vært utsatt for.

Og hvorfor Adolf Thomsen er plassert med ansiktet mot Bankgata 13, skjønner jeg ingen ting av. Om kommunal prestisje hindrer å flytte bysten av Thomsen tilbake til den plassen han sto på, så snu da i himmelens navn bysten slik at den står med ansiktet vendt mot

Tromsø domkirke – og ikke som i dag med ræva til. Det var nemlig Adolf Thomsen som, ifølge byhistoriker Nils A. Ytreberg, gjorde Tromsø domkirke til et musikkens tempel i sin tid. Da blir det fullstendig feil at bysten skal stå med ansiktet vendt vekk fra kirkebygningen.

Jeg skal spare meg for å komme med karakteristikker av de beslutninger som er gjort med de to minnesmerkene i Kirkeparken. Jeg bare konstaterer at alle endringer nødvendigvis ikke representerer utvikling. Jeg er heller ikke generelt av den oppfatning at «alt var bedre før». Kirkeparken er blitt flott etter restaureringen, men plasseringen av Adolf Thomsen og minneplaten over krigens falne har gjort begge mindre synlig og gjort at de står med ræva til byhistorien. Det bør det gjøres noe med. Raskt.